

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Folkbokföringsverksamhet, biometri och brottsbekämpning (SOU 2025:75))

(Fi 2025/01382)

Utifrån de utgångspunkter Försäkringskassan har att beakta, har myndigheten följande synpunkter.

Del II Utökade befogenheter i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och Särskilda yttranden

Försäkringskassan anser att det är angeläget att samhällets samlade resurser används på ett effektivt sätt. Utveckling av brottsligheten under senare år, särskilt gällande grov organiserad brottslighet, innebär att Polismyndighetens resurser är ansträngda. Skattebrottsutredningar kräver ingående kunskaper om det omfattande och komplexa skatterättsliga regelverket och att man håller sig uppdaterad om de frekventa ändringarna i detta regelverk. Mot den bakgrunden bedömer Försäkringskassan att utökade brottsutredande befogenheter för Skatteverket, i linje med det som framförs i det särskilda yttrandet från experterna Jeanette Thorell och Dan Ekeröth, skulle leda till ökad resurseffektivitet och att totalt sett fler skattebrott kan beivras. Försäkringskassan ställer sig därför bakom det som i denna del anförs i det särskilda yttrandet.

18 Bör ytterligare anmälningsskyldighet införas i folkbokföringslagen? samt Bilaga 2 (avsnittet Utformningen av en ytterligare anmälningsskyldighet i folkbokföringslagen)

Utredningen menar att det inte bör införas någon anmälningsskyldighet för enskilda avseende andra uppgifter om egna förhållanden än bosättningsuppgifter. Utredningens ställningstagande innefattar sådana förhållanden som ändras genom händelser utanför Sverige och som därför inte kommer till Skatteverkets kännedom genom svenska myndigheter eller befattningshavare. Enligt utredningen finns det flera argument mot en sådan anmälningsskyldighet. Bland annat ställer man sig tveksam till efterlevnaden, samtidigt som man menar att en betydande andel av dem som skulle följa en anmälningsskyldighet meddelar sådana förhållanden oavsett om skyldighet råder eller inte. Utredningen anser också att det principiellt sett är olämpligt med anmälningsskyldigheter som inte är straffrättsligt sanktionerade samt att en utebliven anmälan inte är tillräckligt straffvärd för att straffansvar ska aktualiseras.

Försäkringskassan noterar att det i andra regelverk, bland annat i socialförsäkringsbalken, förekommer uppgiftsskyldigheter och anmälningsskyldigheter som inte är straffsanktionerade. Nämnas kan också att det nyligen infördes en skyldighet för arbetsgivare att lämna frånvarouppgifter för anställda i samband med den månatliga arbetsgivardeklarationen, och att regeringen då bedömde att det inte fanns skäl att förena uppgiftsskyldigheten med en sanktion (prop. 2024/25:36 s. 41 f.).

Den aktuella typen av ändringar kan i vissa fall påverka rätten till socialförsäkringsförmåner, och därmed aktualisera anmälningsskyldighet till Försäkringskassan eller

Pensionsmyndigheten enligt 110 kap. 46 § socialförsäkringsbalken. Oaktat detta talar intresset av en korrekt folkbokföring för att en anmälningsskyldighet till Skatteverket bör införas i enlighet med förslaget i bilaga 2 till betänkandet (avsnittet Utformningen av en ytterligare anmälningsskyldighet i folkbokföringslagen). Försäkringskassan instämmer således i detta förslag, men menar att behov och konsekvenser av en straffsanktion bör analyseras ytterligare i den fortsatta lagstiftningsprocessen.

Del IV Utvidgade möjligheter att lagra och använda biometriska uppgifter samt Särskilda yttranden

Försäkringskassan instämmer i utredningens förslag till utvidgade möjligheter att lagra och använda biometriska uppgifter för att säkerställa korrekt identitet. De problem med falska, felaktiga, multipla och utnyttjade identiteter som förekommer och som beskrivs i betänkandet är mycket angelägna att komma tillrätta med. Försäkringskassan bedömer att förslagen kan bidra till ökad säkerhet i folkbokföringsverksamheten och identitetsförvaltningen och i förlängningen motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Som framförs i de båda särskilda yttrandena finns det dock enligt Försäkringskassans uppfattning starka skäl att tillåta motsvarande lagring och användning av biometriska uppgifter avseende EES-medborgare. Sammantaget bedömer Försäkringskassan att det saknas tillräckliga skäl för de begränsningar som utredningen föreslår i detta avseende, och instämmer i denna fråga i det som anförs i de särskilda yttrandena.

Försäkringskassan anser därutöver att frågan om längsta tid för lagring av ansiktsbilder, fingeravtryck och de biometriska uppgifter som tas fram ur dessa bör analyseras ytterligare i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Som framhålls i avsnitt 26.6.1 har en identitetsbeteckning livslång koppling till en individ och om lagringstiden begränsas på det sätt som utredningen föreslår finns det risk för att falska eller multipla identiteter inte upptäcks. Försäkringskassan anser därför att det bör göras en fördjupad analys av de EU-rättsliga förutsättningarna för att tillåta avsevärt längre lagringstider, och att man vid den slutliga utformningen av regeln om längsta lagringstid fullt ut ska nyttja det utrymme som bedöms finnas.

Försäkringskassan har inte några synpunkter på förslagen i övrigt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av rättschef Ingrid Utne och rättslig expert Pernilla Keinestam Lindell, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Pernilla Keinestam Lindell